Cyfenw	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd
Enw(au) cyntaf		0

TGAU

C200N10-1

Z22-C200N10-1

DYDD LLUN, 16 MAI 2022 – PRYNHAWN

CYMDEITHASEG – Cydran 1

Deall Prosesau Cymdeithasol

1 awr 45 munud

C200N101
01

I'r Arholwr yn Unig		
Cwestiwn	**Marc Uchaf**	**Marc yr Arholwr**
1.	**4**	
2.	**9**	
3.	**10**	
4.	**29**	
5.	**30**	
6.	**18**	
Cyfanswm	**100**	

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du. Peidiwch â defnyddio beiro gel na hylif cywiro.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn. Os nad oes digon o le, defnyddiwch y tudalennau ychwanegol yng nghefn y llyfryn, gan wneud yn siŵr eich bod chi'n rhoi'r rhif cywir ar bob cwestiwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Gallwch chi ennill marciau am ddefnyddio cysyniadau, damcaniaethau a thystiolaeth gymdeithasegol.

JUN22C200N10101

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

PJ*(S22-C200N10-1)

TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

Atebwch **bob** cwestiwn.

1. Dewiswch y term priodol o'r blwch i gwblhau'r brawddegau isod.

samplu	Willis	moeseg	cymesur	Francis	amrywiaeth ddiwylliannol

(a) Mae .... yn cyfeirio at a yw ymchwil yn foesol gywir neu'n foesol anghywir. [1]

(b) Gwnaeth .... ymchwil ar 'y llanciau (*the lads*)' ac ar isddiwylliannau gwrth-ysgol. [1]

(c) Mae .... yn cyfeirio at system deuluol lle mae rolau gwrywaidd a rolau benywaidd yn debyg. [1]

(ch) Mae .... yn cyfeirio at wahaniaethau mewn ffyrdd o fyw rhwng cymdeithasau. [1]

C200N101 03

4

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

2. Darllenwch y darn canlynol ac atebwch y cwestiynau.

Mae *normau* a gwerthoedd yn cael eu haddysgu i blant gan ddechrau o oedran ifanc. Yn y teulu, byddan nhw'n dysgu sut i gerdded a siarad a sut i fwyta mewn ffordd dderbyniol, ac am bwysigrwydd iechyd da ac addysg. Byddan nhw'n parhau i ddysgu normau a gwerthoedd drwy gydol eu hoes.

(a) Disgrifiwch ystyr *normau*. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Nodwch **un** norm yn y darn uchod. [1]

....

....

....

(c) Esboniwch **un** ffordd gall grwpiau cyfoedion drosglwyddo normau i'w haelodau. [2]

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

(ch) Nodwch ac esboniwch, gan roi enghreifftiau, **ddwy** ffordd gall plant gael eu cymdeithasoli i hunaniaeth ethnig mewn teuluoedd. [4]

C200N101 05

9

Arholwr yn unig

3. Darllenwch y darn canlynol ac atebwch y cwestiynau.

> Mae gan gyfryngau cymdeithasoli, fel y teulu, grwpiau cyfoedion ac ysgolion, rôl bwysig o ran addysgu diwylliant eu cymdeithas i blant. Mae'r *cyfryngau cymdeithasoli* hyn yn gyfryngau rheolaeth gymdeithasol hefyd.

(a) Esboniwch ystyr *cyfryngau cymdeithasoli*. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Esboniwch **ddwy** ffordd mae cymdeithasau yn cynnal rheolaeth gymdeithasol. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

(c) Esboniwch **ddau** reswm pam mae ar gymdeithasau angen rheolaeth gymdeithasol. [4]

C200N101
07

10

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

4. (a) Disgrifiwch ystyr *teulu cnewyllol*. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Esboniwch pam mae rhai yn dadlau bod teuluoedd yn batriarchaidd. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

(c) Esboniwch pam mae mwy o gyplau (*couples*) yn dewis cyd-fyw yn y DU gyfoes. [8]

Dylech chi archwilio o leiaf **dau** reswm yn eich ateb.

C200N101
09

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

(ch) ‘Newidiadau mewn normau a gwerthoedd yw’r prif reswm dros newidiadau yn y gyfradd ysgaru.’

Ydych chi’n cytuno â’r safbwynt hwn? [15]

Yn eich ateb dylech chi gyfeirio at newidiadau mewn normau a gwerthoedd ac unrhyw ffactorau perthnasol eraill i gefnogi eich barn.

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

29

Arholwr yn unig

5. (a) Disgrifiwch **un** ffordd gall pwysau gan gyfoedion effeithio ar gyflawniad (*achievement*) ym myd addysg. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Amlinellwch pam mae rhai'n dadlau bod y cwricwlwm cudd yn bwysig. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Arholwr yn unig

(c) Esboniwch, gan ddefnyddio enghreifftiau, sut gall isddiwylliannau gwrth-ysgol effeithio ar gyflawniad ym myd addysg. [8]

Dylech chi archwilio o leiaf **dwy** ffordd yn eich ateb.

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

(ch) ‘Ffactorau diwylliannol yw’r prif resymau pam mae rhai plant o’r dosbarth gweithiol yn tangyflawni (*underachieve*) ym myd addysg.’ Ydych chi’n cytuno â’r safbwynt hwn? [15]

Yn eich ateb dylech chi gyfeirio at ffactorau diwylliannol ac unrhyw ffactorau perthnasol eraill i gefnogi eich barn.

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

30

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

6. Darllenwch y darn canlynol ac atebwch y cwestiynau.

Gwnaeth astudiaeth gymdeithasegol ddiweddar ystyried agwedd pobl ifanc yn eu harddegau at newid hinsawdd. Cafodd holiaduron eu defnyddio yn yr ymchwil. Cafodd samplu ei ddefnyddio i wneud yr astudiaeth yn *gynrychiadol*.

(a) Disgrifiwch ystyr *cynrychiadol*. [2]

....

....

....

....

....

....

(b) Esboniwch **ddwy** o fanteision defnyddio holiaduron ar gyfer yr ymchwil hwn. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Cyf.

Arholwr yn unig

(c) Trafodwch gryfderau a gwendidau defnyddio cyfweliadau anstrwythuredig mewn ymchwil. [12]

Dylech chi archwilio o leiaf **dau** gryfder a **dau** wendid yn eich ateb.

18

DIWEDD Y PAPUR

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Rhif y Cwestiwn	Tudalen ychwanegol, os oes ei hangen. Ysgrifennwch rifau'r cwestiynau ar ymyl chwith y dudalen.

Arholwr yn unig

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

Rhif y Cwestiwn	Tudalen ychwanegol, os oes ei hangen. Ysgrifennwch rifau'r cwestiynau ar ymyl chwith y dudalen.

Arholwr yn unig

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

© WJEC CBAC Cyf.